

UNIVERSITETET I OSLO

KANDIDAT

XXXXXXX

PRØVE

JUR1430 1 Tilvirkningskontrakter (dynamisk kontraktsrett)

Emnekode	JUR1430
Vurderingsform	Hjemmeeksamen
Starttid	09.12.2024 07:45
Sluttid	09.12.2024 12:30
Sensurfrist	02.01.2025 22:59
PDF opprettet	16.01.2025 14:07

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
1	JUR1430 H-24	Langsvar

Selskapet «Nordens Lys» («**Selskapet**») bygger et CO2-anlegg på Vestlandet. Anlegget består blant annet av et landanlegg for mottak av skipslaster med CO2, med interne rørledninger, tanker for mellomlagring og en rørledning offshore. Anlegget er i betydelig grad finansiert med statsstøtte, og er et politisk prestisjeprosjekt for regjeringen.

Nordens Lys har inngått to hovedkontrakter for landanlegget:

- En kontrakt med «**Stein og Bygg**» for prosjektering og utførelse av grunnarbeider og fundamentering, herunder sprengning og planering av tomt, og støping av fundamenter for rørledninger og tanker;
- En kontrakt med «**Prosjekt og Prosess**» for prosjektering, fabrikasjon og installasjon av «prosessanlegget», herunder interne rørledninger og tanker for mellomlagring.

I forlengelsen er det inngått én større underleveransekontrakt:

- Prosjekt og Prosess har med Selskapets samtykke satt bort fabrikasjonen av tankene for mellomlagring til underleverandøren «Tenk Tank».

Alle kontraktene i prosjektet er basert på NTK15.

Deloppgave I

Prosjektet er det første i verden i sitt slag, og gjenstand for betydelig nasjonal og internasjonal interesse. På grunn av mange henvendelser om besøk fra inn- og utland, forstår Selskapet at det kan ligge en stor markedsføringsverdi i å legge til rette for besøk og omvisning på anlegget. Nokså raskt etter oppstart ble det derfor besluttet at det også skulle bygges et besøkssenter med blant annet konferansesal og en god fransk restaurant. Et besøkssenter hadde lenge vært på Selskapets ønskeliste, men av kostnadshensyn hadde det blitt «kuttet» før kontraktene ble sendt på anbud. I den nye situasjonen mente imidlertid ledelsen at det likevel kunne forsvares.

For å unngå forsinkelser i prosjektet og slippe å få inn enda en leverandør på et allerede trangt område, ble arbeidet med oppføring av besøkssenteret bestilt ved endringsordre til grunnentreprenøren Stein og Bygg.

Stein og Bygg protesterte umiddelbart, og mente at de ikke var forpliktet til å oppføre besøkssenteret.

Selskapet svarte med å vise til artikkel 12.1, og mente det fulgte klart av denne bestemmelsen at bygging av besøkssenteret kunne pålegges som endring. Det ble også påpekt at Stein og Bygg drev stort med oppføring av næringsbygg, og derfor hadde relevant kompetanse. Selskapet viste også til at besøkssenteret hadde vært inne i planene tidligere, og at endringen derfor ikke kunne være uventet. Selskapet minnet også om «hoppeplikten» i artikkel 15.1, og ga uttrykk for at man ville holde Stein og Bygg økonomisk ansvarlig dersom arbeidene ikke straks ble igangsatt.

Stein og Bygg fastholdt at de ikke var forpliktet. Selv om de hadde en avdeling som drev med oppføring av bygninger, og for så vidt også hadde ledig kapasitet ettersom en annen kontrakt nylig var falt bort fordi kunden gikk konkurs, gjaldt endringsordren noe helt annet enn den kontrakten de hadde inngått med Selskapet. Det var ukjent

for Stein og Bygg at et besøkssenter hadde vært en del av Selskapets planer tidligere, og dette var uansett ikke relevant. Når det gjaldt «hoppeplikten», kunne denne ikke innebære en plikt til å iverksette arbeid som Selskapet ikke hadde adgang til å pålegge utført.

Deloppgave II

Nokså raskt etter at oppstart av grunnarbeidene viste det seg også at Selskapet lå godt an til å få flere kontrakter for lagring av CO₂. De potensielle kundene på kontinentet hadde imidlertid dårlig tid på grunn av tidsfrister for å søke på støtteordninger i EU. Hvis Selskapet skulle ha håp om å få disse lukrative kontraktene, måtte derfor kapasiteten utvides i forbindelse med den pågående byggingen.

Selskapet besluttet derfor å sprengte ut ekstra areal på tomte, slik at det raskt kunne monteres flere tanker dersom kontraktsforhandlingene førte frem. Fabrikasjon og installasjon av selve tankene regnet man med å få til på kort tid, men det var viktig å få klargjort nok areal, slik at man unngikk sprengningsarbeider samtidig med annet arbeid på anlegget, med de HMS-utfordringene det ville medføre.

Arbeidet med utsprenging av ekstra areal ble pålagt grunntrepreneur Stein og Bygg ved endringsordre. I endringsordren ble den opprinnelige fristen for ferdigstilling fastholdt, også for ekstraarbeidet.

Stein og Bygg protesterte umiddelbart, og mente at dette arbeidet ikke kunne pålegges ved endringsordre. Økningen utgjorde 30% av kontraktsverdien, og en så stor økning kunne ikke pålegges ensidig av Selskapet. Det ble i denne forbindelse også vist til at landentreprisestandarden NS 8407 hadde en uttrykkelig begrensning av endringsadgangen på 15% økning av kontraktsverdien. Ettersom kontrakten gjaldt grunnarbeider, som vanligvis reguleres av NS 8407, måtte man ved tolkningen av NTK 15 se hen til reguleringen i NS 8407. Under enhver omstendighet måtte fristen for ferdigstilling forlenges når arbeidsomfanget ble så betydelig økt. Det ville ikke være mulig å utføre ekstraarbeidet innenfor den opprinnelige fristen uten å gå over til døgnkontinuerlig drift, noe som ville pådra betydelig høyere kostnader enn forutsatt.

Selskapet avviste leverandørens argumenter. Etter Selskapets syn var ikke økningen større enn det man måtte kunne regne med, og reguleringen i andre standardkontrakter var etter Selskapets syn helt irrelevant. Når det gjaldt byggetid, viste Selskapet til at også fremdriftsplanen i vedlegg C lå innenfor selskapets endringskompetanse, og at Kontrakten dessuten hadde bestemmelser som særskilt regulerte den foreliggende situasjonen.

Deloppgave III

Nokså raskt etter at anlegget var høytidelig åpnet av energiministeren, viste det seg at stålqualiteten i tankene ikke var god nok. På grunn av de korrosive egenskapene til flytende CO₂, burde det vært benyttet syrefast stål i stedet for rustfritt stål. Anlegget måtte derfor stenges ned, tømmes helt for CO₂ og alle tankene utbedres. Heldigvis kunne dette gjøres ved å påføre et lag korrosjonshemmer («rustbeskytter») innvendig i tankene. For å utføre utbedringen måtte imidlertid alle rør kobles fra, tankene løftes av fundamentene og legges ned på siden, og toppen på tankene demonteres slik at man fikk tilgang til innsiden.

Ettersom hovedleverandøren Prosjekt og Prosess allerede var gått konkurs, rettet

Selskapet med henvisning til artikkel 23 og 25 krav om utbedring direkte til underleverandøren Tenk Tank. Selskapet tok også forbehold om å kreve erstatning for tapte inntekter og redusert statstilskudd i den perioden anlegget var nedstengt.

Tenk Tank avviste kravet fullstendig. For det første ble det vist til at deres kontrakt var inngått med Prosjekt og Prosess, ikke med Selskapet. For det andre ble vist til at Tenk Tanks forpliktelser etter kontrakten var begrenset til fabrikasjon i henhold til mottatte spesifikasjoner, og ikke omfattet prosjektering. Uansett var tankene utført nøyaktig som spesifisert i Selskapets Dokumenter, som var likelydende både i hovedkontrakten og underkontrakten, både når det gjaldt stål kvalitet og overflatebehandling.

Selskapet var ikke uenig i at tankene var i henhold til Selskapets spesifikasjoner i Vedlegg E, men hevdet at dette uansett ikke var avgjørende. Det avgjørende måtte etter Selskapets syn være at tankene ikke var egnet for formålet og den tiltenkte bruken, jf. artikkel 23.1 bokstav c). Selskapet viste i denne forbindelse til artikkel 2.3, som etter Selskapets syn innebar at de generelle kravene i artikkel 23.1 går foran bestemmelser i vedlegg.

Tenk Tank fastholdt avvisningen av kravet og mente at de bestemmelsene som Selskapet viste til ikke var relevante i dette tilfellet. Uansett kunne ikke Tenk Tank holdes ansvarlig for kostnader til demontering av rørene for å få løftet ned tankene. Under enhver omstendighet kunne ikke Selskapet kreve erstatning for tapte inntekter eller statstilskudd, ettersom dette måtte anses som indirekte tap.

* * *

Drøft og ta stilling til de spørsmålene som oppgaven reiser.

¹ JUR1430 H-24

Skriv ditt svar her

Del I:

Twisten står mellom Nordens Lys (heretter "Selskapet" eller "NL") og Stein og Bygg (heretter "Leverandør" eller "SB").

NS krever at SB er forpliktet av endringsorderen om arbeidet med oppføringen av besøkssenteret. SB bestrider dette.

Hovedproblemstillingen er om NS kan pålegge SB arbeidet med oppføringen av besøkssenteret som endringsordre, jf. Art. 12.1.

Utgangspunktet etter NTK15 art. 12.1 første ledd er at Selskapet har rett til å gi pålegg om slike Endringer av Arbeidet som Selskapet ønsker. "Endringer i Arbeidet" kan omfatte både økning i omfang, og endring av karakter og art, jf. andre ledd.

Hva som ligger i "Endringer i Arbeidet" er definert i kontraktens art. 1.4, og innebærer naturligvis endring av blandt annet "Arbeidet". "Arbeidet" betyr i kontrakten "alt arbeid som Leverandøren skal utføre eller besørge utført i henhold til Kontrakten", jf. art. 1.1. Som et utgangspunkt faller derfor endringsorderen til NL innenfor art. 12.1 første ledd.

Selskapets adgang til å ensidig pålegge leverandøren Endringer av arbeidet begrenser av art. 12.1 tredje ledd, som legger til grunn at Selskapet ikke kan foreskrive Endringer av Arbeidet "som samlet sett går ut over hva partene med rimelighet kunne regne med da Kontrakten ble inngått".

Dersom leverandøren mener at Endringsorderen faller utenfor det Selskapets lovlig kan pålegge Leverandøren, må dette påberopes. I vårt tilfelle er dette gjort, og kravet er ikke prekludert.

Spørsmålet er om ekstraarbeidet knyttet til oppføringen av besøkssenteret går ut over hva partene med "rimelighet kunne regne med da kontrakten ble inngått", jf. art. 12.1 tredje ledd.

Ordlyden med "rimelighet" gir ikke stor veiledning for å fastsette noe konkret prosentvis endring. Her legges det opp til en objektiv konkret helhetsvurdering, hvor momenter som kontraktens størrelse, art, tidspunkt for endringen og lignende vil ha betydning. Det er også sentralt at vurderingen skal tas på kontraktsinngåelsestidspunktet, og hvilke endringer Leverandøren senere kunne regne med at ville komme, er ikke relevant.

Som truslene fra Selskapet om økonomisk ansvar viser, setter unnlatelsen av å oppfylle hoppeplikten Leverandøren i risikoen for å havne i forsettelig mislighold av kontrakten, dersom det skulle vise at Endringsordrenen er innenfor terskelen i Art. 12.1 tredje ledd. Denne økonomiske risikoen får riktignok ingen betydning for selve tolkningen av Art 12.1. Leverandøren trenger ikke utføre en Endringsordre Selskapet ikke kan pålegge etter art. 12.1.

Dersom Selskapet ensidig kan pålegge endringer som Leverandøren ikke med rimelighet kunne forvente ved kontraktsinngåelsen, vil dette kunne svekke den kommersielle balansen mellom partene, noe som endringsmekanismen forsøker å ivareta.

I vår sak er det snakk om en endring av både karakter og art. Kontrakten mellom NS og SB gjelder prosjektering og utførelse av grunnarbeider og fundamentering. Dette er prinsipielt noe helt annet enn oppføring av et næringsbygg, både med tanke på hva slags arbeid og ekspertise som trengs. Dette taler sterkt for at Selskapet ikke kan pålegge SB å oppføre besøkssenteret.

Anførselen knyttet til at SB drev med oppføring av næringsbygg, og derfor hadde relevant kompetanse, kan heller ikke føre frem, da dette aldri var noe SB regnet med da kontrakten ble inngått. Dette er to vidt forskjellige

arbeidsområder, som for alt vi vet kan være delt ut i ulike avdelinger. Det er også naturlig å tenke at Stein hadde utformet kontraktsvilkårene annerledes for å justere risiko og fortjenestemarginer annerledes ved oppføringsentreprise enn graveentreprise. Når SB aldri var klar over Selskapets planer om et besøksenter forut for kontraktsinngåelsen, har de ikke hatt mulighet til å ivareta sine interesser tilstrekkelig.

Videre taler rettsvirkningene av en endringsordre også for at oppføring av besøkssenteret faller utenfor endringsadgangen til Selskapet. Rettsvirkningen av at Selskapet har benyttet sin rett til å utstede Endringsordre, er at også dette arbeidet blir en del av leverandørens kontraktforspliktelser, jf. art. 13.1. Videre har Leverandøren rett på justering av vederlag og fremdriftsplan etter kontraktens fastsatte mekanismer, jf. art. 13.2 og 13.4. Det er særlig vederlagsjusteringen som kan bli problematisk i vårt tilfelle.

Vederlagsjusteringen knytter seg i stor utrekning til de fremforhandlene prisene i Vedlegg B, som er tilpasset det spesifikke kontraktsforholdet. Med tanke på sånn faktumet er fremstilt, er det neppe avtalt noe prizrater for en slik endringsordre vi står ovenfår. Dette vil skape vansker ved fastsettelsen av vederlagsjusteringen, og taler i seg selv for at Endringen er utenfor det SB med rimelighet kunne regne med da Kontrakten ble inngått.

Siden oppføringen av besøkssenteret er noe så prinsipielt ulikt med den kontrakten partene har, har jeg landet på at ekstraarbeidet faller utenfor Selskapets endringsadgang.

Konklusjonen er at ekstraarbeidet knyttet til oppføringen av besøkssenteret går ut over hva partene med "rimelighet kunne regne med da kontrakten ble inngått", jf. art. 12.1 tredje ledd.

Hovedkonklusjonen er at NS ikke kan pålegge SB arbeidet med oppføringen av besøkssenteret som endringsordre, jf. Art. 12.1.

Del II:

Twisten står mellom de samme partene som i del 1.

NL krever at SB er forpliktet av endringsordenen om å spreng ut ekstra areal. Videre krever NL at SB skal være forpliktet til den opprinnelse fristen for ferdigstillelse, også for ekstraarbeidet. SB bestrider begge kravene.

Hovedproblemstillingen er om NL kan pålegge SB arbeidet ved å spreng ut ekstra areal på tomte ved endringsordre, jf. art. 12.1.

Det rettslige rammene for Selskapets endringsadgang reguleres av Art. 12.1, se Del I.

Det følger av artikkel 12.1 tredje ledd at Selskapet ikke ensidig kan pålegge Leverandøren endringer som "samlet sett gåt ut over hva partene med rimelighet kunne regne med da Kontrakten ble inngått".

Spørsmålet er om en økning i omfanget på 30% går ut over hva partene med "rimelighet" kunne regne med da Kontrakten ble inngått, jf. art. 12.1 tredje ledd.

For tolkningen av "rimelighet", se Del I.

Den konkrete endringen i vår sak gjelder økt omfang. Endringer i økt omfang må sies å være til mindre ulempe enn for eksempel endring av kvalitet og art, og vil ikke medføre så store prosjekteringskostnader. Dette tilsier at endringen er rimelig.

Tidspunktet for endringen kan være relevant der endringen kommer veldig tett opp mot ferdigstillelse. Det er ikke mange holdepunkter i teksten om når i kontraktsperioden endringen kommer, men det opplyses at Selskapet "nokså

raskt" etter oppstart sendte endringsordre. Dette trekker også i retning av at endringen ikke er urimelig.

Størrelsen på endringen er på 30% av kontraktsprisen. Dette er en betydelig økning. SB har anført at man ved tolkningen av hva en part med "rimelighet" kunne regne med da kontrakten ble inngått, må se hen til den begrensede endringsadgangen på 15% i NS8407, fordi denne kontrakten normalt regulerer grunnarbeider. I vår sak er det inngått en kontrakt mellom to profesjonelle parter, som de har valgt å bygge på NTK15. Hvis SB ville ha den begrensede endringsadgangen på 15%, burde de brukt NS8407 eller fastsatt det i kontraktsvilkårene. Likevel kan man trekke ut av NS8407 at to profesjonelle parter har tatt en avveining av hva de anser som en "urimelig" ulempe, og avveiet flere hensyn som gjør seg gjeldene i store kontraktsforhold.

Når vi i vår sak er såpass langt over den begrensede endringsadgangen i NS8407, taler det for at endringen er urimelig. Særlig sett hen til den betydelige økningen sett opp mot kontraktsprisen, er jeg under sterk tvil landet på at en økning på 30% i omfang går ut over hva partene med "rimelighet kunne regne med ved kontraktsinngåelsen.

Konklusjonen er at en økning på 30% i omfang går ut over hva partene med "rimelighet" kunne regne med da Kontrakten ble inngått, jf. art. 12.1 tredje ledd.

SB er derfor ikke kontraktsrettslig forpliktet til å følge endringsorderen, men står fritt til å fremforhandle en ny avtale med NL om ekstraarbeidet. De plikter å utføre den "originale" arbeidet til avtalt tid.

Hovedkonklusjonen er at NL ikke kan pålegge SB å arbeidet ved å spreng ut ekstra areal på tomte ved endringsordre.

Den videre drøftelsen er under fortutsetningen av at NL kan pålegge SB ekstraarbeidet ved endringsordre.

Subsidiært: Spørsmålet er om SB har krav på at fristen for ferdigstillelse forlenges.

Det rettslige utgangspunktet er at virkningene av endringsorderen skal gjenspeiles ved en justert fremdriftsplan, jf. art. 13.4 første ledd. Selskapet har derimot en rett til - innenfor rammene av art. 12.1 - å kreve at Leverandøren "setter i verk særlige tiltak for [...] å begrense konsekvenser av Selskapets endringer", jf. art. 13.4 fjerde ledd. I disse tilfellene gjelder reglene i art. 12-16, som vil si at Selskapets krav om å opprettholde original fremdriftsplan blir en endringsordre, som Leverandøren kan få vederlagsjustering for etter art. 13.2.

Dette samsvarer også godt med hensynet til at Selskapet skal ha mulighet til å forsere arbeidet, å få kontraktsgjenstanden ferdig på det tidspunktet Selskapet trenger den. NTK15 er bygget for store kontrakter, hvor leveringstidspunkt er sentralt for å sikre økonomisk lønnsomhet for Selskapet, og endringsmekanismen skal ivareta dette. Hensynet til Leverandøren er også ivaretatt ved at Leverandøren kan få justert vederlaget sitt.

I vår sak vil dette si at Selskapet kan pålegge ved endringsordre at SB setter i verk døgnkontinuerlig drift for at ekstraarbeidet skal bli ferdig til den opprinnelige fristen for ferdigstillelse, med den virkning at SB vil bli kompensert for merutgiftene etter art. 13.2.

Den subsidiære konklusjonen er at SB ikke har krav på at fristen for ferdigstillelse forlenges.

Del III:

Twisten står mellom Nordens Lys (heretter "Selskapet" eller "NL") og underleverandøren Tenk Tank (heretter "Underleverandøren" eller "TT")

NS krever at TT skal utbedre anlegget etter art. 23 og 25. NS krever også erstatning for tapte inntekter og redusert statstilskudd i den perioden anlegget var nedstengt. TT bestrider alle krav.

Hovedproblemstillingen er om TT er forpliktet til å utbedre tankene.

Det første spørsmålet er om NS kan rette utbedringskrav direkte mot TT.

Utgangspunktet i norsk rett er at en kontrakt kun binder partene. Det kreves derfor særskilt hjemmel for at Selskapets skal kunne pålegge en underleverandør (som de ikke har kontrakt med) å utføre utbedringsarbeider.

En slik hjemmel følger uttrykkelig av art. 23.4, som sier at Selskapet har rett til å gjøre gjeldene de garantier Underleverandør har gitt Leverandøren.

Bestemmelsen gir uttrykk for en kontraktsfestet direktekravsadgang, som forutsetter at NTK15 er brukt også i underkontrakten for å ivareta best mulig "back-to-back"-regulering. I vårt tilfelle bygger også underkontrakten mellom Prosjekt og Prosess og TT på NTK15, og Selskapet NS kan derfor tre inn i Prosjekt og Prosess sine krav ovenfor TT.

Her er det helt sentralt å se på at det er TT sine garantiforpliktelser etter underkontrakten som kan gjøres gjeldene etter art. 23.4. Det er ikke slik at TT hopper opp som "leverandør" i hovedkontrakten, og dermed påtar seg Prosjekt og prosess sitt prosjekteringsansvar. NS sine krav mot TT er derfor begrenset til de krav som kan utledes fra underkontrakten.

Konklusjonen er at NS kan rette utbedringskrav direkte mot TT med de begrensninger som følger av underkontrakten.

I den videre drøftelsen blir Prosjekt og Prosess "Selskapet" og Tenk Tank blir "Leverandøren".

Det rettslige utgangspunktet er at Leverandøren for egen regning skal utbedre mangler han er ansvarlig for, jf. art. 25.2. Leverandøren er ansvarlig for mangler dersom mangelen eksisterte da Kontraktsgjenstanden ble levert til Selskapet, og for mangler som Leverandøren har garantiansvar for etter art. 23, jf. art. 25.1.

Det kan drøftes om det foreligger en mangel allerede før levering, men siden NS har påberopt seg garantiansvar drøftes kun denne.

Spørsmålet er om det foreligger en mangel som Tenk Tank har garantiansvar for.

Det følger av art. 23.1 bokstav c at leverandøren garanterer at "Leverandørens spesifikasjon og hans prosjektering er egnet for det formål og den bruk dette etter kontrakten er ment å tjene". Tanken er her at NTK15 originalt er utformet på en måte som skal regulere såkalte EPC-kontrakter, som inneholder et prosjekteringsansvar. Bestemmelsen passer derfor ikke så bra på den kontrakten vi står ovenfor, hvor TT kun skal utføre fabrikasjonen, men Selskapet (prosjekt og prosess) står for prosjekteringen.

Systembetrakninger taler også for å se på prosjekteringen som Selskapets ytelser, og at denne risikoen derfor bør plasseres hos "Selskapet" (Prosjekt og prosess).

Videre er det riktig at kontraktsbestemmelsene, herunder art. 23.1, går foran bestemmelser i vedlegg. Riktignok er det helt klart fra start at kontrakten mellom PP og TT kun gjaldt fabrikasjon. Dette forutsettes også kjent ved at NL har samtykket til underleverandøren, jf. art. 8.1, og kan gjøre seg kjent med kontrakten, jf. art. 8.5. Det kan argumenteres for at dette utgjør et eget avtaledokument, som får forrang over de alminnelige kontraktsbestemmelsene etter art. 2.3.

TT har utført sine arbeidsoppgaver i henhold til spesifikasjonene, og mangelen skyldes noe som er utenfor TTs kontroll, og som de ikke b

Konklusjonen er at det ikke foreligger en mangel som Tenk Tank har garantiansvar for.

Hovedkonklusjonen er at TT ikke er forpliktet til å utbedre tankene.

Subsidiært: Spørsmålet er om TT kan holdes ansvarlig for kostnadene knyttet til demontering av rørene for å få løftet ned tankene.

Forutsetningen for denne drøftelsen er at det foreligger en mangel TT har garantiansvar for.

Det rettslige utgangspunktet er at Leverandørens ansvar etter at Leveringsprotokoll er opprettet ikke skal omfatte kostnader knyttet til "demontering av andre gjenstander enn Kontraktsgjenstanden for å få tilgang til Kontraktsgjenstanden", jf. art. 25.4. "Kontraktsgjenstanden" er definert i art. 1.12 som "den gjenstand Leverandøren etter kontrakten skal levere [...]".

I vår sak befinner vi oss fortsatt i underkontrakten mellom Prosjekt og Prosess og TT, som omfatter "fabrikasjon av tankene". Kontraktsgjenstanden er avgrenset til å gjelde tankene i vår sak. Det at kontraktsgjenstanden i hovedkontrakten mellom PP og NS også omfatter "interne rørledninger", er uten betydning for vår sak.

Demonteringen av rørene er derfor demontering av "andre gjenstander enn Kontraktsgjenstanden", og kostnadene knyttet til dette kan følgelig ikke kreves dekket av TT.

Den subsidiære konklusjonen er at TT ikke kan holdes ansvarlig for kostnadene knyttet til demonteringen av rørene for å få løftet ned tankene.

Subsidiært: Den neste spørsmålet er om NS kan kreve erstatning fra TT for tapte inntekter og reduserte statstilskudd i den perioden anlegget var nedstengt.

Det rettslige utgangspunktet for å kreve erstatning i kontraktsforhold er at det må foreligge kontraktsbrudd, ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng.

Jeg har allerede konkludert med at det ikke foreligger kontraktsbrudd fra TT sin side, og erstatning med grunnlag i kontrakt er derfor utelukket. Forutsetningen for den videre drøftelsen er at det foreligger et kontraktsbrudd.

I kontraktens art. 32.1 er det inntatt en ansvarsbegrensning knyttet til hvilket økonomiske tap som Leverandørgruppen uansett ikke skal dekke. Denne ansvarsbegrensningen knytter seg til indirekte tap, som etter art. 32.1 annet ledd "omfatter, men er ikke begrenset til tapt inntekt, tapt fortjeneste [...] og tapt produksjon". "Leverandørgruppen" omfatter i vårt tilfelle TT, jf. art. 1.16.

Selskapets krav på erstatning for tapt inntekt kan derfor åpenbart ikke føre frem.

Kravet på erstatning for tapt statstilskudd er mer usikkert. Isolert sett faller statstilskudd utenfor det som kan klassifiseres som "inntekt" eller "fortjeneste". Det fremkommer riktignok klart av ordlyden at indirekte tap omfatter mer enn de tapene som er ramset opp i bestemmelsen. Tap av statsstøtte vil nok regnskapsmessig føres som inntekter eller tilskudd, og sånn sett bidra til en bedre fortjeneste. Dette taler for at statsstøtte omfattes av indirekte tap. Videre har vi få holdepunkter for å si på hvilket grunnlag statsstøtten blir gitt, og kontraktbruddets betydning for at statsstøtten faller bort. Reduksjonen i statsstøtten kan knytte seg til at anlegget "produserer" mindre karbonfangst, og har dermed likhetstrekk til "tapt produksjon", selvom denne nok direkte er

ment å regulere tilfeller av tapt olje eller energiproduksjon. Under noe tvil anser jeg det mest hensiktsmessig å klassifisere tapt statsstøtte som indirekte tap.

Den subsidiære konklusjonen er at NS ikke kan kreve erstatning for tapte inntekter og reduserte statstilskudd i perioden anlegget var nedstengt.

Ord: 2571